

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialne demokratične stranke

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Mirovna zveza narodov.

Profesor dr. Lammasch priobčuje v »Arbeiter-Zeitung« naslednji članek:

Veljavnim glasovom, ki so se v raznih vojujočih se in nevtralnih državah izrekli za zvezo narodov kot jamstvo trajnega miru, se je sedaj pridružil še posebno važen glas predsednika švicarskega zveznega sveta, gospoda Calondera. V resnici se bo mogla trajnost tistega miru, po katerem hrepene — pa naj dozdevni predstavitelj ljudske volje še tako ugovarjajo — vsi narodi v svoji pretežni večini, zjamčiti le z zvezo najvažnejših narodov, ki si stoje sedaj sovražno nasproti, v svrhu mirovnega zavarovanja. S samimi razsodbami o vzajemni omejitvi oboroževanja se to ne da doseči. Te pogodbe potrebujejo tistega, kar imenujemo sankcijo, to se pravi zavarovanje potom zagotovitve s škodo, katera bi zadela tisto državo, ki bi hotela prevzete obveznosti prezirati. Pred vojno smo se mogli udajati optimističnemu pričakovanju, da bodo moralne sankcije zadostovale. V resnici se sicer moralna sankcija tudi v življenju držav nikakor ne sme podcenjevati. Dobro ime držav, ki se naslanja posebno na vestnost, s katero ime dano besedo, je dragocen inventarni komad njihove politične glavnice. Tudi takoiimenovani realni politiki to načelno radi priznavajo. Če pa pride do praktične uporabe, se dajo le preradi preslepiti in podkupiti po trenutni koristi in prezro mnogokrat veliko večjo škodo, ki jim jo utegne prinesiti »korak s poti«. In najmanjši prelom pogodbe na eni strani dá potem drugi povod za večjega itd. v brezmejnost. Diplomatični jezik ima za to izraz »retorizija«, uporaba »medsebojnega prava«. Tako se krivica povzdigne v »pravico«. Zato je za mirno poravnavo razlik med državami največje važnosti, da se jim le-ta ne le naloži kot dolžnost, marveč da se ustanovi tudi organ, ki ne bo samo poklican, več da se izpolnjevanjem te dolžnosti, marveč bo v čuvati nad izpolnjevanjem te dolžnosti, marveč bo v to tudi sposoben. Ta organ pa ne more biti posamezna država, ki bi s tem dobila prevladujočo moč nad vsemi drugimi, ki bi jo mogla zlorabiti v to, da bi jih zatirala, marveč ta organ more biti le družba držav, zveza držav. Ni pa treba, da bi bila ta zveza pravo sodržavje, kakor ga nekateri, po analogiji Združenih držav severne Amerike, konstruirajo kot zvezo združenih držav Evrope ali pa celo sveta. Izprva bo to mogla biti in bo gotovo samo takoiimenovana namembna zveza držav, t. j. rahla zveza, ki ima samo namen, da ohrani mir in nima nikake podrobno izvedene organizacije oblasti. Biti pa mora zveza vseh sedaj sovražnih si držav ali vsaj najvažnejših izmed njih in najpomembnejših nevtralnih držav. Nikakor pa bi tega namena ne mogli doseči dve zvezi, katerih ena bi morda odgovarjala pojmu srednje Evrope, druga pa zvezi sedaj sovražnih nam držav. Sporedni obstoj teh dveh zvez ne bi zjamčil miru, marveč gotovost bodočih vojn.

Člani mirovne zveze bi se morali zavezati, da bodo v vsakem medsebojnem sporu mirno poravnavo vsaj resno poizkusili. O vseh razlikah, ki se dajo rešiti po splošnih načelih, bi moralo razsoditi razsodišče, čigar shod bi moral biti neodvisen od vseh spletk. Za vse ostale spore, ki niso pravne, marveč izključno politične narave, torej ravno za tiste, ki najlažje dajo povod za vojne, ki nastanejo — dr. iz nasprotja trgovskih interesov ali narodnih aspiracij, bi se morale države obvezati, ne sicer da bi si dale vsiliti obvezno razsodbo, marveč da bodo počakale na mnenje in svet nepristranske instance, tako da ne bi smele prijeti za orožje, dokler ta instance ni govorila. Z raznih kompetentnih strani so se slavili vsega ozira vredni, nikakor ne utopični predlogi, kako bi se mogla taka nepristranska instance sestaviti. Nizozemci, Norvežani, Američani, Angleži, Sveti carji, Nemci in tudi pisec tega sestavka so izdelali take predloge, ki so bili deloma že predmet razpravam na mednarodnih konferencah, deloma pa imajo biti v najkrajšem času.

Če bi se države obvezale, da bodo vse spore, ki se ne dajo rešiti pred razsodiščem, predložile mednarodni posredovalni instanci v smislu onih predlogov, potem bi se s tem vojna, katera bi ostala drugače sporom delom pa tudi prizadetim nevtralcem komaj prihranjena, nedvomno v večini slučajev preprečila. Kajti

predvsem bi služil čas, ki mora poteči do izdaja rečenega mnenja, v to, da bi sporna dela prišla do premisleka, da bi se duhovi ohladili, da bi se trezno pretehtale koristi zmage in žrtve ter izgube vojne, pretehtale nade za zmago in poraz in posebno tudi udeleževale vse pacifikatorične moči v nasprotujočih si državah in pri nevtralcih. Potem bi bil votum posredovalne instance, če bi bila le-ta opremljena s primerno avtoriteto, da bi mogla veljati kot sodba kulturnega sveta, tako tehten, da bi si tudi najmočnejša država samo v najskrajnejših slučajih upala iti preko nje. Da bi vojno popolnoma odstranili, je pač še izven obzorja sedanjosti. Veliko bi bilo doseženega, če bi jo samo omejili na ta čas neizogibno mero. To bi se dalo doseči le tem potom, da bi bili vsi člani tiste državne zveze obvezani, vsakemu zveznemu članu, ki proti pogodbi (to se pravi, ki ne izpolni dolžnosti, da bi preje poizkusil poravnavo pred posredovalno instanco) napade nasprotnika, naložiti gotovo škodo. Ta škoda bi mogla biti predvsem gospodarske, ob gotovih okoliščinah pa tudi vojaške narave. Ne bilo bi treba, da bi izhajala od držav samih, marveč bi pač mogla obstojati tudi v tem, da bi države dovolile svojim podanikom, da nepostavno napadenemu delu izkazujejo vso mogočo gospodarsko in vojaško pomoč, prepovedale pa podpirati napadajoči del. Ta sistem, razširjen na ves svet, bi zadostoval, da tudi najmočnejšo državo ohrani na potu pravice. Ta zvezna dolžnost bi morala imeti prednost pred vsako drugo zvezo, tako da bi kršitelja pogodbe v protizakonito začeti vojni ne smel podpirati niti njegov ožji zaveznik.

Seveda se bo izpočetka marsikatera vlada pomišljala vstopiti v tako zvezo, v kateri bi se morala odreči absolutni pravici, da vodi vojno, kadar in kakor se ji zljubi in izgubiti prehitet v vojni pripravljenosti, v oborožbi. Toda kolikokrat so se že države v tem vprašanju prehitene v oboroževanju zmotile! In v kako kratkem času so v vojni, kakor je sedanja — in vsaka bodoča bo še strašnejša — vse materialne, v pripravi zbrane sile izčrpane, tako da se more voditi vojna posled samo še z močmi, ki se šele v vojni sami pripravijo. V prvi vrsti je res mogoče prehiteti druge v novoiznajdenih vojnih sredstvih. Ravno tega pa ne moremo izgubiti. Nasproti morebitni izgubi v oboroževalnem prehitovanju pa pride kot dobiček za vse države v pošten zavarovanje proti nenadnemu napadu, ki utegne danes koristiti tej, jutri oni državi. Čimbolj pa bo vojna boj strojev, namesto prejšnjega boja ljudi, temmanj je mogoče predvideti napad, temvečja je nevarnost nenadnosti. Ne bo več dolgo, ko bo mogel peklenski stroj preleteti sovražno mejo in tekot malo ur prizadeti sovražniku nepopravljivo škodo.

Zavarovati se proti temu je največja korist vseh velikih in malih. To zavarovanje pa jim daje predlagana pogodba, ki bi imela značaj vzajemne zavarovalne družbe za državo, v kateri zamenja vsak to, čemur se odpove, za dobiček pomnožene lastne varnosti. Kakor daje posameznikom podreditev državi varstvo pred močnejšimi, tako bi tudi taka ureditev držav v »družbo narodov« zjamčila državam samostojnost in svobodo. Tudi nrodi najmočnejših držav bi mogli le pridobiti, če bi se le-te uklonile — ne pred močjo vladarja svetovne države — pač pa pred idealno silo vlade svetovnega prava.

Kakor je rekel papež Benedikt XV. že avgusta lanskega leta in sedaj tudi predsednik Calonder: »Narodi morajo priti do tega, da postavijo na mesto ideje moči misel pravice. Ta cilj je gotovo težko doseči; toda brez optimizma in brez idealizma se še nikdar ni dosegel velik političen cilj, velik napredek.« Tudi za idealiste velja: »Vzdržati!«

Na naslov državnega tajnika Kühlmann.

Rusko časopisje priobča vsebino dveh not, ki ju je naslovil ruski poslanik v Berlinu, Joffe, na nemškega državnega kanclerja Kühlmann:

I.

Gospod državni tajnik!

Z ozirom na nedavni razgovor in sklep, da odloči vsa sporna vprašanja med Rusijo in Nemčijo posebna komisija, in da ta vprašanja ne odloči oborožena sila, se usojam opozarjati Vašo eksclenco na dejstvo, da nemško prodiranje še ni prenehalo.

1. Na donskem bojišču je odklonilo krajevno vojaško poveljstvo določitev demarkacijske črte; ruska krajevna vojaška poveljstva javljajo, da se koncentrirajo tam pripravljene čete, da prodirajo potem proti Novorosijsku; nemški podmorniki blokirajo pristanišče Novorosijsk, v južnem delu donske fronte se nadaljuje prodiranje; pri Batajsku se je vršila bitka.

2. Vsled prodiranja v okraju Valujska ni prejela ruska vlada od cesarske vlade nobenega odgovora, pač pa se je ponovilo tam prodiranje z močnimi silami; tamonjne kmetiško ljudstvo je silno razburjeno in preti, da se upre nemškim napadalcem s kosami in vilami; to lahko privede do zelo tragičnih posledic.

3. Na ruski severozapadni fronti so prekoračile nemške čete ponovno demarkacijsko črto in napadajo ruske čete; takih napadov se je izvršila cela vrsta.

4. V Valnikih se prodiranje neovirano nadaljuje; na interpelacijo ruske vlade cesarska vlada sploh ni odgovorila.

5. V okraju Sebeš vitebske gubernije in v okraju Jamburg ob Čudovskem jezeru namerava nemško krajevno poveljstvo prodirati v rusko ozemlje; v vasi Košemjakino pri Sebešu so pozaprlji Nemci celokupno moško prebivalstvo.

6. Nemški podmorniki v Belem morju in v Lednem morju obsojajo tamošnje prebivalce na smrt. Ti prebivalci se preživljajo izključno le od ribolova in pomorske trgovine, celo kruh morajo uvažati po morju; prebivalstvo je zato silno ogorčeno nad Nemci in tem bolj simpatizira z Angleži, v katerih vidi edine rešitelje iz hude bede in stiske; nevarnost je, da nastanejo vsled lakote nemiri in upori; Vsled neusmiljenega nemškega prodiranja in blokiranja je ruski vladi popolnoma nemogoče upirati se angleškim pretenzijam ob murmanski obali in nima moči, da bi omejevala sovraštvo, ki ga goji ljudstvo proti Nemcem.

Vso navedena dejstva ostro nasprotujejo neprestanim trditvam cesarske nemške vlade, da se nahaja Nemčija z Rusijo v mirovnem stanju.

Naglašam še enkrat, da sprejema delavska in kmečka vlada ruske republike predlog, da se ustanovi posebna komisija za odločitev vseh spornih vprašanj in se usojam, Vašo eksclenco prositi, da ukrene vse potrebno, da se takoj ustavi nemško prodiranje v rusko

ozemlje, da nastopi resnično mirovno stanje med obema državama. Obenem prosim Vašo eksclenco, da ukrene, da se nasiloma odvedeno moško prebivalstvo vasi Košmjakino takoj oprosti in da se omili nemška blokada ob murmanskim obali, ker je sicer tamošnje prebivalstvo v nevarnosti, da pogine lakote.

II.

Gospod državni tajnik!

Iz Ukrajine sem prejel naslednjo vest, in se usojam, jo predložiti Vaši eksclenci:

V Ukrajini se dogajajo velikanske represalije proti mirnemu prebivalstvu. V noči od 1. na 2. maja so bili aretirani zastopniki in člani (zedinjene) ruske soc. dem. stranke, stranke socialističnih revolucionarjev in ljudskih socialistov, kakor tudi zastopniki združenih železniških organizacij, ter vrženi v ječo mesta Belgoroda. Aretacije se vedno bolj nadaljujejo, postale so sistem in so čisto dnevna prikazen. Proti aretirancem niso dvignili doslej še nikakih obtožb.

Dasi je bila Ukrajina spoznana za neodvisno državo, prosim Vašo eksclenco, da se zavzame iz človekoljubnih ozirov za skorajšnje osvoboditev v Ukrajini aretiranih socialistov. Obenem se dovoljujem opozoriti Vašo eksclenco, da je za cesarsko nemško vlado tak položaj škodljiv, ker napravlja vtisk, da zatira nemška vlada, ki se je obvezala, da bo živela s socialistično rusko vlado v miru in prijateljstvu, socialiste le zato, ker so socialisti.

Ob tej priliki obnavljam zagotovilo svojega najpopolnejšega spoštovanja.

A. Jofie.

Politični pregled.

— **Zmanjšanje količine kruha za Dunaj.** O naredbi ministra za prehrano poroča »Arbeiter-Zeitung«: Ta naredba bi imela iziti že v nedeljo, gospod Seidler pa je objavo zadržal do ponedeljka, čeravno je zmanjšanje že uveljavljeno... Vsi poklicani faktorji so dolžni, da bre odloga Nemčijo in Ogrsko opozore, da so razmere prehrane v Avstriji postale popolnoma nevzdržne in da morata obe državi takoj priskočiti Avstriji v pomoč. Avstrijsko prebivalstvo vendar ne sme od gladi poginiti, dočim imajo v Nemčiji in zlasti na Ogrskem še razmeroma ugodne prehranjevalne razmere. Avstrijsko vladó se mora tudi glede preskrbe z živili postaviti pod kuratelo. Zaslužila je to. Prebivalstva se za vladne pregreške vendar ne sme kaznovati z lakoto. Količina kruha je bila doslej fundament prehrane; sedaj je tudi ta količina znižana na polovico. Tega prebivalstvo ne more prenašati. Zvezne države morajo takoj priskočiti na pomoč, da se preprečijo skrajne posledice. Vprašanje prehrane se do nove žetve zamore izboljšati le s pomočjo Nemčije in zlasti Ogrske. To pomoč mora vlada izposlovati. — Načelstvo nemške socialno-demokratske stranke se obrača na delavstvo s posebnim oklicem, v katerem protestira proti znižanju krušne količine ter odklanja vsako odgovornost za posledice. Načelstvo svari delavske kroge pred vsakim nepremišljenim korakom ter je sklicalo delavski svet na nujno sejo.

— **Istra za zedinjenje Jugoslovancev.** Odbor »Političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri« je na seji dne 14. junija protestiral proti vsaki rešitvi jugoslovanskega vprašanja, po kateri bi se združile le nekatere dežele našega naroda, ter zahteval, brezpogojno združenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno samostojno, od vsakega gospodstva drugih narodov svobodno državno telo, osnovano na demokratični podlagi.

— **Čehi in zveza z Nemčijo.** Praški »Venkov« je objavil zanimiv članek o potovanju vnanjega ministra grofa Buriana v Berlin in o »poglobitvi« zveze med Avstro-Ogrsko in Nemčijo, ki kaže, kako se v češkem taboru misli o tej zvezi. V članku se izvaja: Danes obstoji med obema državama zveza proti vsem sovražnikom, katere torej danes ni treba še sklepati. Zveza naj bi se torej sklenila za prihodnost. A od vseh strani čujemo, da je končni cilj te vojne, da se ustanovi svetovna zveza vseh narodov. Je-li ne bo dogovor o taki svetovni zvezi vseh narodov nadomestil vse politične in vojaške dogovore, zveze in konvencije? Zato ne uvidevamo, zakaj je treba sedaj sklepati tako zvezo. Z ozirom na razmere po vojni se ne moremo otestiti bojazni, da bo novi dogovor povzročil podaljšanje sedanjega stanja, ki loči cel svet v dva sovražna tabora.

— **Krščanski socialci zapuščajo Seidlerja.** Krščansko-socialni klub je imel predvčerajšnjim v parlamentu dolgotrajno posvetovanje, katerega rezultat je bil, da se klub izreka za takojšnje sklicanje parlamenta, če tudi za ceno Seidlerjeve glave. Klub izjavlja: Mi smo slej ko prej za parlamentarizem in za ustavnost. Želimo torej čim skorajšnje zasedanje ljudskega zastopstva, ki bo rešilo državne potrebe ter zadostilo nujnim željam prebivalstva. Kjerkoli se pojavljajo ovire plodonosnega dela parlamenta, je stranka rada pripravljena pomagati, da se čim prej odstranijo. Stranka polaga največjo važnost na čim najbolj prijateljsko in kolikor mogoče enotno sodelovanje z vsemi nemškimi poslanci ter pošilja četam na italijanskem bojišču oduševljen po-

zdrav. — Morda je ta sklep že odločilna beseda. Seidler se nikakor ne bo varal, če ga bo tolmačil tako, kakor ga tolmačijo vsi parlamentarni krogi: da so krščanski socialci odločeni sodelovati pri njega odstranitvi, ker je on danes glavna ovira, da se ne more sestati državni zbor.

— **Iz ogrskega parlamenta.** Ogrska poslanska zbornica razpravlja o proračunskem provizoriju. Poslanec grof Batthyanyi, član Karolyijeve stranke, je pri tej priliki predlagal, naj zbornica izvoli odsek 30 članov, ki naj zbornici stavi primerne predloge o političnih in vojaških vprašanjih, o katerih naj bi se razpravljalo med Nemčijo in avstro-ogrsko državo ter novimi sosednimi državami na severu, zlasti s kraljevino Poljsko, Bolgarijo, Turčijo in Rumunijo.

— **Ekspedicija proti avstrijski obali?** »Agence Helénique« poroča: V vplivnih ententnih krogih vlada naziranje, da je potreben nasilen vojaški nastop proti najbolj občutljivim točkam centralnih držav v Sredozemskem morju. Predvsem bi šlo za ponovitev dardanelske ekspedicije in za veliko akcijo proti avstrijskemu jadranskemu obrežju.

— **Nemčija in mir.** »Münchener neueste Nachrichten« poročajo, da je glasilo francoskega ministrskega predsednika Clemenceauja pozvalo Nemčijo, naj naznani svoje mirovne pogoje. List je izvedel od dobro poučene strani, da Nemčija tega ne mara storiti, ker je baje že itak obrazložila svoje mirovne pogoje ob priliki brest-litovskih pogajanj.

— **Avstralija proti »močnemu« miru.** Avstralski ministrski predsednik Hughes, ki se udeležuje sedaj državne vojne konference v Londonu, je v razgovoru z zastopniki časopisja izjavil, da Avstralija ne želi »nemškega miru«, ker mora imeti poročstvo za avstralsko Monroe-doktrino za južni Tihí ocean.

Razdelitev nove žetve.

Dunaj, 18. junija.

C. kr. urad za ljudsko prehrano razglša: Danes v državnem zakoniku objavljena odredba ureja gospodarstvo z novo žetvijo. V splošnem se bo gibal sistem gospodarstva z žitom tudi v bodočem letu na onih podlagah, ki so veljale že prejšnja leta in bile izpremenjene in dopolnjene z novo odredbo celokupnega ministrstva z dne 26. maja 1917. Gospodarstvo z novo žetvijo se bo vršilo, kakor v Nemčiji, vbodoče tudi na Ogrskem v zmislu državnega gospodinjstva. Zlasti se bo država držala načela, da se zaplenijo vsi poljski pridelki od trenutka, ko se ločijo od grude. Oddaja poljskih pridelkov je obvezna za poljedelce, katerim se pusti le toliko pridelkov, kakor potrebujejo za sebe in za svoje gospodarstvo. Pridelki se bodo uradno razdeljevali v smislu strogo racijoniranih potreb.

Izmed novih odredb je ena najvažnejših ona, ki daje oblastim možnost podrobno urediti mletje za plačilo. Glavna skrb se bo obračala na izvedbo odijemanja poljedelskih pridelkov. V tem ozirom so dobile politične deželne oblasti že podrobna navodila. Načrt izhaja od dejstva, da vstopa Avstrija brez vsakih zalog v novo žetveno leto, da je torej treba z vsemi sredstvi paziti na to, da dobi prebivalstvo čim prej potrebne množine žita. Nasproti tej načelni zahtevi stoji dejstvo, da vsled izrednih razmer našemu poljedelstvu mlačva prav pogosto pravočasno ni mogoča. Da se pa doseže ta cilj brez večje škode za poljedelska dela, se bo rekvizicija žetve izvršila v treh zaporednih rokih, in sicer: Za zgodnjo mlačvo, rekvizicija začasnega kontingenta in končno individualna presoja rekvizicije vseh preostankov.

Akcija za zgodnjo mlačvo se more izvesti samo ob sebi umevno le v onih pokrajinah, kjer je žetev najprej dostopna. Kakor lani velja to za dele Dolenjeavstrijske, Gorenjeavstrijske, Češke in Moravske.

Za rekvizicijo začasnega kontingenta, ki ga določi urad za ljudsko prehrano, se je določilo, da se razdele kronovine v rekvizicijske rajone, posamezni politični okraj pa v rekvizicijska okrožja po 5 do 6 občin. Za vsako tako okrožje se postavi rekvizicijska komisija, sestavljena iz enega zastopnika oblasti, občinskega predstojnika, poljedelskega strokovnjaka in komisijonarja vojničnega prometnega zavoda. Postopanje samo se bo ravnilo po velikosti posestva. Posestniki 20 hektarjev polja in več morajo sami naznaniti, koliko znaša njih žetev; poljedelci z manj kakor 20 hektarji zemlje morajo podati svoje podatke pred komisijo, ki ima pravico kontrole. Nadaljnjo kontrolo ima politična okrajna oblast.

Množine začasnega kontingenta se bodo ugotovile in zaplenile nemudoma in če le mogoče še pred mlatitnico ter se bodo takoj prepeljale v mline ali skladišča. Rekvizicija začasnega kontingenta mora biti končana do konca septembra ter ima namen, zbrati večji del domače žetve. V ta namen so določeni dalekosežni pri-pomočki, tako tudi pomoč pri mlačvi i. dr. Tudi smejo

oblasti z nasilnimi sredstvi pospešiti mlačvo. Ko bodo poljska dela končana, bodo od hiše do hiše udeleživile žetev komisije, ki so že prej zapisovale začasni kontingent.

Pri individualni rekviziciji se bo končno udeležila za vse poljedelce množina prebitkov, ki jih morajo oddati. Samo ob sebi umevno je, da med oddajo začasnega kontingenta in individualno rekvizicijo posebno delo komisarjev vojnega žitnega prometnega zavoda ne bo prenehalo, tako da tudi v tem času, ko je uradna rekvizicija zaradi poljskih del izločena, rekvizicija žita ne bo prenehala.

Določbe nove odredbe in načela postopanja so se razmotrivala v prehranjevalnem svetu ter je prehranjevalni svet pritrdil tem načelom.

Dnevne beležke.

— **Člani »konzumnega društva za Ljubljano in okolico«** se pozivljajo, da konec junija začno oddajati dividendne marke. Čas oddajanja od 25. junija do 15. julija v filialah proti potrdilu.

— **Člani Vojne zveze v Ljubljani** dobe te dni mast po 34 K, slanino po 30 K. Naj se oglase v oddajališčih obeh konzumnih društev. — Konzumno društvo za Ljubljano in okolico ima za vsak teden posebno razdelitev blaga, ki je razvidna iz tozadevnih razglasov v prodajalnah. Ta teden se, n. pr. oddaja soda, zeleno mlo, marmelada, blanka-milo in kis poleg moke le za zunanje in fiziolo za mestne člane.

— **Čemu je most nad železnico na Dunajski cesti,** ko se ga rabiti ne sme. Prosimo prizadete faktorje, da se most otvori prometu. Ni nobenega vzroka, da bi bil le zaradi lepšega.

— **Tretja javna produkcija gojencev »Glasbene Matice«** se vrši danes zvečer v »Unionovi« dvorani.

— **Včeraj zaplenjeni članek** smo ponatisnili iz zadnje »Straže«. Naslova pa ne smemo objaviti, ker je bil tudi zaplenjen!

— **Zanimivo!!** Češka industrialna banka ima v sodnem registru v Ljubljani le nemško vpisano firmo. Imenitni Slovani ti bratje Čehi. —

— **Presojevalnica cen v Ljubljani.** Presojevalnica cen v Ljubljani objavlja v »Ljubljanki« svoje razglase samo v nemškem jeziku. Ali ne ve gospod dvorní svetnik Trenz, da tudi Slovenci žive v Ljubljani?!

— **Premeščenja pri južni železnici.** Premeščen so višji revident Ivan Pavliczek iz Ljubljane v Poljčane, asistenta Anton Jenčič iz Št. Petra v Kranj in Vladimir Gomilšek iz Trbovelj na Rakek, adjunkta Alojzij Kavšek iz Divače v Trst in Alojzij Petelin iz Poljčan v Spodnji Dravograd.

— **Zakaj se mora znižati količina kruha?** Naredba urada za ljudsko prehrano, katere odreja za Dunaj 50-odstotno znižanje količine kruha, je povzročilo med prebivalstvom umevno razburjenost. Dunajski župan je sklical sejo načelnikov občinskega sveta, ki se je posvetovala o zadevi. Iz podanega poročila je posneti, da je Nemija zastala z dogovorjeno dobavo moke in da znaša zastanek 200 vagonov. Vse brzojavke na nemško vojno vodstvo in merodajna mesta v Berlinu so ostala doslej brezuspešna. Težave v prehrani so se zadnje dni skrajno poostrele in na korist ostalim deželam je vlada sklenila skrčiti količino kruha na Dunaju. Župan je izjavil, da ne more prevzeti odgovornosti za vzdrževanje miru in reda. Na njegovo zahtevo, naj v teh usodnih dneh priskoči na pomoč Ogrska, so odgovorili, da Ogrska sama sega po svojih zadnjih zalozah. Brzojavno so prosili Ogrsko za zgodnji krompir, Berlin in Monakovo pa za stari krompir. Dne 18. t. m. je sprejel dunajski občinski svet oster protest proti skrajšanju kruha in pozval vlado, naj to odredbo čim prej razveljavi. Dne 17. t. m. se je oglašilo pri dr. pl. Seidlerju socialno-demokratsko odposlanstvo. Ministrski predsednik je rekel, da so civilne in vojaške oblasti vse storile, da bi se položaj v prehrani izboljšal. Pomoč iz Besarabije in Ukrajine je opešala. Nemčija sama je bila prisiljena, da tik pred vojno skreči krušni delež. Minister dr. Paul se je osebno odpeljal v Berlin. Zaenkrat se bo skušalo pomagati prebivalstvu z zelenjavo in zgodnjim krompirjem.

— **Na gospodarski pomožni urad za vpoklicance** se morejo obrniti častniki in vojak, ki pred svojim vpoklicem ali pa z bojišča niso imeli prilike, da bi uredili svoje zasebnopravne zadeve. Omenjeni urad ima nalogo, urediti te zadeve v imenu vpoklicancev. V tistih slučajih, v katerih je potreben pri pravnem aktu odvetnik, preskribi tega urad sam. Gospodarski pomožni uradi se nahajajo v Ljubljani na sodnji, uradna soba št. 121. in na magistratu, dalje povsod, kjer so okrajna glavarstva in večja županstva.

— **Dokladi državnim uslužbencem in penzionistom.** Ravno kar sta izšli odredbi, ki določata, da se dosedanje draginjske doklade, ki jih dobivajo državni uslužbenci in penzionisti, dovolijo do konca junija 1919. Razen tega dobe državni uradniki in penzionisti v avgustu isto enkratno podporo, kakor jim je bila dovoljena pred bojiščem. Vlada torej meni, da bo ta podpora, ki jo bodo dobili uslužbenci k svojim mirovnim plačam, in ki je

morda pred enim letom še zadostovala, omogočila ljudem življenje in jih obvarovala pred lakoto. Le dve skupini je vlada malo bolj obdarovala: začetne srednjoškolske učitelje, sodnijske avskultante, in tiste poduradnike, služabnike in kancelijske oficijante, ki imajo malo višje plače kot drugi. Toda tistih sedem do trinajst kron, ki jih tem več plačujejo skoraj ni vredno omembe. Videl bomo, kake bodo posledice.

— **Vzdrževalnica za nezakonske otroke.** Po vzdrževalnem zakonu iz leta 1912. smejo nezakonski otroci na bojišču se nahajajočih očetov računati samo na oni prispevek, katerega je oče takega otroka dokazano plačeval kot alimente. To pa v mirnih časih, kakor znano, ni bilo mnogo in je to premalo zlasti za čas vojne, ker so se vsa živila in potrebnosti tako grozno podražila, da zakon iz dne 1. avgusta 1917. se je določilo zboljšanje za take matere za 50 odstotkov in z zakonom iz marca 1918. se je prispevek zopet zvišal za 50 odstotkov, torej vsega skupaj za 100 odstotkov. Slednje zvišanje se izplača še le meseca julija. Lansko leto so bili dobili davčni uradi ukaz, da izplačujejo za vsakega nezakonskega otroka od 1. avgusta na dan provizorično 1 K 60 vin. Ta znesek se je na mnogih krajih tudi v resnici izplačeval do konca januarja 1918. Kako pa so bile matere presenečene, ko se jim je v februarju v davčnih uradih povedalo, da se jim je pomotoma izplačalo preveč in da ne bodo dobile nikakega vzdrževalnega prispevka toliko časa, dokler se ne pokrije ono, kar se je preveč izplačalo. Na razna posredovanja pa so dobili davčni uradi sedaj z odlokom domobranskega ministrstva z dne 14. aprila 1918 ukaz, da se ima strankam od 1. januarja tekočega leta naknadno izplačati vse vzdrževalne prispevke in ustaviti vse odtegljaje.

— **Črne koze** so se pojavile v Solinu in v Splitu. Zbolelo je več oseb.

— **Odbor slovenskih, hrvatskih in srbskih žena za sirote** se je ustanovil 14. t. m. v Zagrebu. Namen tega akcijskega odbora je, skrbeti za slovenske, hrvatske in srbske otroke, ki prihajajo na prehrano na Hrvaško.

— **Zgodnji krompir.** Kakor se poroča, bo letošnji zgodnji krompir podvržen strožji reviziji. Dobival se bo le na izkaznice za krompir. Iz Ogrskega se prišle v najkrajšem času večje pošiljave zgodnjega krompirja. Tihotapstvo z zgodnjim krompirjem se vrši v dunajski okolici v veliki meri. Po tržnih poročilih se že vrši prodaja zgodnjega krompirja na Gornjem Avstrijskem. Zahteva se pod roko po 60 vin. za kilogram. V okolici Dunaja pa zahtevajo celo po 1 K 50 vin. do 2 K za kilogram zgodnjega krompirja.

— **Liška železnica.** Liška železnica, ki je vozila doslej le od Ogulina do Plaškov (blizu Plitvičkih jezer) je izvedena sedaj do Vrhovine. Železnica vozi mimo Plitvičkih jezer in Otočaca (glavno mesto Like-Krbave).

— **Stavka zagrebških brivskih pomočnikov končana.** V nedeljo so se vršili v Zagrebu med Zadrugo brivcev in vlasularjev ter brivskimi pomočniki razgovori, v katerih sta se obe stranki v glavnih točkah sporazumeli. V ponedeljek so brivski pomočniki zopet nadaljevali delo.

— **Izumiranje Dalmacije.** Dalmacija je imela po zadnjem ljudskem šteju iz leta 1910. še 650.000 prebivalcev. Po podatkih iz zadnjih treh let pa je padlo število porodov za 50 odstotkov, a smrtni slučajji so narasli za 40 odstotkov. Tako je izgubila Dalmacija v treh letih 39.000 prebivalcev vsled znižanja števila porodov, s povečanjem smrtnih slučajev pa 16.800 ljudi. Skupaj torej 55.800, to je, okoli dvanajstine vsega prebivalstva. To pa so le številke v zaledju; koliko pa je ostalo Dalmatincev na bojišču! Za Bosno in Hercegovino nimamo še podatkov, pa tudi tam ni bolje.

— **Kakšno pa »bo« nadomestilo (Ersatz) za kljuko.** Dunajski listi poročajo, da bodo v najbližjih dneh pobrali na Dunaju vse kljuko hišnih in sobnih vrat. Pri nas jih že pobirajo.

— **Kruh iz lesa.** V Brucku ob Muri so mislili, da odpomorejo pomanjkanju moke s tem, da primešajo 20 do 30 odstotkov lesne moke. Inženir dr. Mohorčič in profesor Prausnitz sta preiskala ta kruh in prišla do zaključkov: Dodatek fino zmletega lesa daje kruhu, ki komaj kaj trpi na okusu in ki nasiti bolj, nego navadni kruh. Pri uživanju tega kruha so tri osebe, s katerimi se je delalo poizkuse, poleg primerne, lahko prebavljive druge hrane, dale dosti več blata; »izraba« pa je vendar bila mnogo slabša. Pomnožene izločitve ne provzročajo le izločitev užitega, temveč se odda tudi večja množina črevesnih sokov, nego pri uživanju navadnega kruha. Lažje nasičenje z lesnim kruhom se krepi z večjo izgubo telesnih snovi. Na podlagi tega prihajata učena graška gospoda do zaključka, da pravzaprav mešanje lesa k kruhu ni primerno. Drugi ljudje, ki niso tako učeni, kakor oba graška gospoda, so to vedeli že prej...

— **Zadružni pregled konsumnega društva »Produktion« v Hamburгу.** Največje konsumno društvo Nemčije, razpošilja poročilo za leto 1917. Napredovalo je ogromno. Le število članov se je zvišalo za 9700, tako da ima društvo sedaj 108.721 članov. Ti člani so nakupili v svojem društvu za 28¹/₂ milijona M blaga. Društvo je prodalo pravzaprav za 50 milijonov M blaga, a 21¹/₂ milijona M

je prejelo društvo za vojaške dobave in posebno za izdelke lastnih tovarov. »Produktion« je razdelila svojim članom s 5% dividendo 1.300.000 M. Društveni deleži znašajo 1.857.825:73 M. Hišni fond znaša 118.834 M. Fond za podporo članov, iz katerega podpirajo revne člane in kateri so zložili člani sami, znaša koncem leta 1917. 2.057.890 M. V preteklem letu je dobilo iz njega 24.815 članov 564.036 M. podpore. Penzijski fond za uslužbence znaša 42.149 M. — Hranilne vloge članov znašajo 12.615.383 M. Društvo samo pa ima gotovine, lastnih hranilnih vlog in blaga v zalogi za 1.250.528 M. Društvo ima, dasi obstoji šele 18 let (1899), svojih posestev v vrednosti nad tričetr milijona M. — Na Nemškem so že spoznali vrednost konsumnih društev za konsumenta. Kdaj se bodo pa našemu ljudstvu oči odprle?

— **Umorjen neznan vojak.** Iz Pragerskega poročajo: Dne 15. t. m. so našli tukaj blizu postaje v neki šumi umorjenega vojaka. Nihče ne ve, od kod da je. Najbrž je Bosanec. Sumi se rop in umor, ker mu je zločinec še čevlje sezul.

— **Med železniškim transportom poginilo dvesto koz.** Graškemu »Arbeiterwille« poročajo iz Spittala ob Dravi: Dne 10. t. m. je dospel sem transport, ki je imel poleg drugega blaga tudi dvanajst vagonov koz, to je, 600 srbskih molznih koz, menda določenih za italijanske begunce. Teli koz bo pa menda prišlo na določeni kraj kaj malo! Že med vožnjo od Gradca do Spittala jih je poginilo dvesto, dočim je ostali del koz tudi že bližje poginu nego življenju. Spremljevalci so pripovedovali, da so pometali na vsaki večji postaji nekaj poginulih koz iz vagonov. V Spittalu smo videli, da se nahaja v vsakem vozu nekaj kozjih trupel. Vsakega človeka mora ujeziti, če vidi, koliko teh koristnih živali je poginilo... (zaplenjeno)... Da so te živali pošteno krmili in poili in na dolgih transportih parkrat spustili na prosto, bi se to ne bilo zgodilo. Osebe, ki so to zakrivilo, zaslužijo, da bi se jih kategorično kaznovalo. Ta slučaj kaže, kako lahkomišlno, brez glave in brez vsakega čuta odgovornosti pri nas gospodarijo. Toda koliko takih in podobnih slučajev ostane pa prikritih, za katere javnost ne izve.

— **Z Jesenic.** V mesecu maju t. l. je poslalo semkaj ravnateljstvo državnih železnic v Trstu, sedaj v Ljubljani, mast po 36:20 K kilogram. V tukajšnjem konzumu pa prodajajo mast po 20 K kilogram. Uganka je, kako more konzum, ki mora plačati voznino in ima vrhutega še druge izdatke, tako poceni prodajati mast, državna železnica pa, ki ne plača nobene voznine, pa zahteva tako oderuško ceno. Tu je očitno pomota, katere si železničar ne more razlagati.

— **Novi dunajski policijski ravnatelj.** Na mesto bivšega policijskega predsednika, ki je bil imenovan notranjim ministrom, utegne priti še državni policijskega referata, vladni svetnik Ivan Schöber.

— **Naše Socialne razmere!** V Schleswigu živi vdova s 23 otroci. Deset najmanjših mora ležati v eni postelji. Beda te velike družine se je vsled vojnih razmer tako povečala, da se je obrnil pastor evangelijske cerkvene občine s pozivom na prebivalstvo za pomoč bedni družini, da ne poginejo otroci lakote. Tudi oblasti so menda storile tozadevne korake.

— **Na Dunaju hočejo** takoj po koncu vojne vse mesto iznova pretlakovati. Tlakovanje bo stalo mesto 100 milijonov kron, ker bo treba pretlakovati približno 10 milijonov kvadratnih metrov ploščine.

Voina.

Četrty dan bitke ob Piavi.

Četrty dan bitke ob Piavi je oba krila armadne skupine Borojevič zopet nekoliko približal njegovemu celju. Na severu in na jugu te napadalne fronte so nastale nove vrzeli v italijanski obrambi. Na jugu so čete generala Čičeriča v smeri na Meolo prekoračile kanal Fosseta ob obeh straneh ceste, ki vodi od San Dona di Piave proti Mestre. Nadaljnje prodiranje te skupine razbremenjuje divizije generala Wurma, ki so pri Ponte di Piave prekoračile reko in so pri Ceasonu. La Fossi in pri Vagari naletele na žilav sovražni odpor.

Na severnem krilu armadne skupine Borojevič so divizije generala Goigingerja napredovale, na Montellu do višine 369, kar je znatno utrdilo naše postojanke na tem višinskem bloku. Vsled tega uspeha je bilo omogočeno, da se je nadaljeval naš napad ob vznožju Montella. Italijanske črte pri Sovilli so bile prebite in mostišče ob železnici Susegana razširjeno. Naš dovoz na Montellu od sovražne artiljerije ni več ogrožen. Italijansko vojno vodstvo dovaja divizijo za divizijo za protinapade od Piavi. Dočim se Italijani brezuspešno trudijo, da bi potisnili naše čete nazaj preko Piave, so že na jugu in severu ozemlja Montello in pri kanalu Fosseta nevarni pričetki avstro-ogrskeh klešč, ki so nastavljene v smeri na Treviso.

Došla so nam naslednja brzojavna poročila:

Dunaj, 19. junija. Uradno se razglašajo: Južno krilo armadne skupine feldmaršala Borojeviča je v nevzdržnem prodiranju izvajalo nove uspehe. Kanal Fosseta

je na nekaterih mestih že prekoračen. Italijani zastavljajo vse moči, da bi ustavili naše prodiranje. Ljuti sovražni napadi zlasti ob obeh straneh železnice Oderzo-Treviso so se ob težkih izgubah zlomili deloma v našem ognju, deloma v bližinskem boju. Divizije generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa so pri Sovilli na južnem pobočju Montella predrli več italijanskih črt. Številno vjetnikov narašča. Na gorski fronti so bile pozicije, katere smo dne 15. junija osvojili, cilj srditih napadov. Sovražne čete so naskakovale naše postojanke med Brento in Piavo ter pri Asiagu, a vključ ogromnim žrtvam ni nikjer dosegel uspeha. Tudi v ozemlju Dosso alto so Italijani napadali brez uspeha. Na tirolski zapadni fronti artiljerijski ogenj.

Berlin, 19. junija. Iz glaynega stana se poroča: Armadna skupina kraljeviča Ruprecht: Živahno poizvedovalno delovanje infanterije. Sovražne delne napade v gojzdu Nieppe in severovzhodno Bethune smo zavrnili. Le v nekaterih odsekih tudi artiljerijski boji. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Jugozapadno Domiersa se je ob zori ponesrečil napad francoskih polkov. V severovzhodnem delu gojzda pri Villers-Cotterets so ponovni sovražni naskoki potisnili našo črto nekoliko nazaj. V odseku severovzhodno Chateau Thierry je napadalo nekoliko sovražnih kompanij, a bile so krvavo zavrnjene. Naša artiljerija je obstreljevala sovražne naprave in utrdbe pri Reimsu. V zračnem boju smo sestrelili včeraj 23 sovražnih letal in 3 privezne balone.

Benetke v območju avstro-ogrske topov.

Dunaj, 19. junija. Iz vojnoporočevalskega stana se poroča, da je armada generala Wurma le še 15 kilometrov severovzhodno od Benetk in že 12 kilometrov vzhodno od naših pozicij ob začetku ofenzive. Benetke so vsled napredovanja naših čet že v območju naših topov.

Obstreljevanje mest Treviso, Bassano in Schio.

Geneve, 19. junija. Pariško časopisje poroča, da je obstreljevanje mest Treviso, Bassano, Schio in Asolo povzročilo obsežne poškodbe. Ogenj avstro-ogrske artiljerije nadkriljuje učinkovitost italijanskega in francoskega topništva. »Italia« poroča, da se nahaja vse ozemlje do 11 kilometrov za italijansko fronto pod težkim sovražnim ognjem.

Zadnje vesti.

Prizadevanja za koalicijsko vlado.

Dunaj, 19. junija. Iz krogov gospodskih zborničarjev prinaša parlamentarna korespondenca naslednje vesti: Zadnji čas se je razmerje članov gosposke zbornice do vlade zopet zelo poostriilo. V tem zmislu vodi sedaj neki državnik, ki mu pripisujejo veliko spretnost združevati posamezne stranke, medsebojna pogajanja. Poleg dr. Baerenreitherja in dr. Urbana se trudijo še nekateri drugi poslanci, da ustvarijo podlago za novo vlado. In sicer kot zastopniki Nemcev v vladi. Paralelna pogajanja se vrše tudi s Poljaki, Čehi in Jugoslovani, ker mislijo na koalicijsko vlado, ki naj vodi omenjeni državnik, posebno ker svoja razmerja do Čehov in Jugoslovancev, tudi po Kramarčevem procesu ni prekinil. Taki rešitvi krize pa nasprotujejo nemški poslanci, ki vztrajajo pri svojih dosedanjih sklepih.

Dr. Seidler o prehranjevalni krizi.

Dunaj, 19. junija. Ministrski predsednik dr. Seidler je sprejel danes zvečer zastopnike dunajskega časopisja in jim podal naslednjo izjavo: Ravno kar se je mudil avstrijski prehranjevalni minister dr. Paul v Berlinu, da se pogaja z Nemčijo o dobavi živil za monarhijo. Imel je uspeh. Nemčija je obljubila par sto vagonov žita, ki je deloma že na potu. Za malo časa smo zopet preskrbljeni, čeprav le zelo pičlo. Dunaj pa kljub temu nekaj časa še ne bo mogel dobiti prejšnje racije kruha. Tudi ogrska vlada je obljubila pomoč. Pri tej priliki moram pojasniti, kako je prišlo do krize. Avstrija je bila že v mirnem času navezana na uvoz, naša lanska letina je bila slaba in tudi iz Ukrajine in Rumunije ne dobimo ničesar, ker so se stavile dobavi žita iz teh dežel zapreke nasproti, ki se jih nismo nadejali. Zato je bila Avstrija primorana, skrbeti svoje živilčne racije že meseca januarja. Toda žetev je pred durmi in upam, da se bo v prihodnjih dveh mesecih naša prehranjevalna kriza zmanjšala, posebno ker je tudi Ogrska obljubila v najbližjem času svojo pomoč.

Sklepi delavskega sveta.

Dunaj, 19. junija. Dunajski delavski svet je na svoji sinočnji seji sprejel soglasno resolucijo, v kateri zahteva, naj se količina kruha takoj zopet zviša in — dokler to ni mogoče — konsumentom da primerno nadomestilo za kruh. Zahteva se nadalje zvišanje delavske mezde in vsled slabega prehranjevanja olajšanje dela, skrajšanje delovnega časa in omejitev nočnega dela. Delavski svet ugotavlja, da bistveno in trajno zboljšanje prehranjevalnih razmer ni mogoče, dokler traja vojna. Nepodcenjujoč velikih trenutnih ovir za sklepanje miru obnavlja delavski svet zahtevo po skorajšnjem splošnem miru. Z resno skrbjo ugotavlja delavski svet, da se

je na prve pojave mirovnega razpoloženja v sovražnih deželah odgovorilo z nemške strani na način, ki ne more pospešiti mirovnih stremeljenj v sovražnih deželah. Delavski svet zahteva, naj avstro-ogrsko vlada izjavi svojo pripravljenost, da ne samo vsak čas vstopi v pogajanja za splošen mir brez aneksij in kontribucij ter za ustanovitev zveze narodov, ampak da je tudi pripravljena, povabiti vlade sovražnih držav na mirovna pogajanja na omenjeni podlagi. Delavski svet zahteva nadalje, da se takoj skliče parlament in naglaša, naj v interesu preskrbe z živili železničarji in prometni delavci ter delavci v industriji prehrane opuste vse, kar bi moglo ovirati promet in izdelovanje živil. Končno delavski svet pozivlje delavstvo, naj ostane mirno in naj se ogiba demonstracij in cestnih izgrediv.

Izgredi na Dunaju.

Dunaj, 19. junija. Povodom znižanja krušne količine na Dunaju je prišlo v nekaterih mestnih okrajih do obžalovanja vrednih izgrediv. Izgrediv so se udeležili večinoma mladostni elementi. Demonstranti so razbijali okna, ustavljali cestno železnico ter napadali tovarne in vozove, ki so prevažali kruh. Policijsko ravnanje v posebnem oklicu sviri pred izgredi, ker bi sicer bilo primorano, vsak poskus kalenja javnega miru in reda s silo zatreti.

Nemška moka za Avstrijo.

Dunaj, 19. junija. Pogajanja, ki jih je vodil avstrijski prehranjevalni minister dr. Paul v Berlinu z mero-dajnimi krog, so imela ta uspeh, da se je Nemčija izjavila pripravljena, poslati v Avstrijo takoj 1000 vagonov žita, 500 vagonov je že na potu.

Ogrska poslanska zbornica.

Budimpešta, 19. junija. Zbornica je nadaljevala generalno debato o proračunskem provizoriju. Grof Tisza je izjavil, da se Avstrija in Nemčija motita, če mislita, da ima Ogrska do žetve dovolj živil. Ogrska ni nobena kananka dežela. Omenil je tudi narodnostno vprašanje. Vemo, pravi, kaj hočejo Čehi, in kaj so hoteli Rumuni, toda vsa protidržavna stremjenja moramo zatreti z drakonično strogostjo. Zavzema se za poglobitev z Nemčijo, toda zaželjena gospodarska zveza je mogoča le tedaj, ako bodo pri tem obvarovani gospodarski interesi in državna integriteta Ogrske. Ministrski predsednik dr. Wekerle je protestiral proti sistematičnemu hujskanju, ki je naperjeno zoper Nemčijo in izjavil, da bo zatrl podobno hujskanje s silo. Zavzemal se je za poglobitev zveze z Nemčijo v podobnem smislu kakor Tisza.

Socialistična konferenca v Hagu.

Berlin, 19. junija. Iz Amsterdama poročajo »Vorwärts«: Poslanec Scheidemann se nahaja že par dni na Holandskem in se bo udeležil konference socialno-demokratskih strank osrednjih držav, ki jo je sklical predsednik holandske socialno-demokratske stranke Troelstra. Gre za že naznanjen razgovor, ki se ga udeležita tudi avstrijska sodruga Seitz in Ellenbogen. Na podlagi rezultatov te konference bo razpravljala potem sodruga Troelstra s socialisti entente.

Hag, 18. junija. Troelstra se je 17. junija razgovarjal s Scheidemannom kot zastopnikom nemške socialno-demokratske stranke.

Shodi.

Hrastnik. V nedeljo, dne 23. t. m. ob 3. pop. se bo vršil javen društven shod podružnice Unije rudarjev v dvorani konsumnega društva v Hrastniku. Ker je shod jako važen, je dolžnost vseh, da se ga udeleže. Po shodu prosta zabava.

Aprovizacija.

Sir za III. in IV. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami III. in IV. uradniške skupine prejmejo sir v petek, dne 21. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: III. uradniška skupina od 8.

do 9., IV. uradniška skupina od 9. do 10. Stranke dobe za vsako osebo puščico sira, ki stane 3 krone.

Kis na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo kis v petek, dne 21. t. m. in v soboto, dne 22. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: v petek, dne 21. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 600, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 801 do 1000, od pol 4. do pol 5. štev. 1001 do 1200, od pol 5. do pol 6. štev. 1201 do 1400. V soboto, dne 22. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1401 do 1600, od 9. do 10. štev. 1601 do 1800, od 10. do 11. štev. 1801 do 2000, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 2001 do 2200, od pol 3. do pol 4. štev. 2201 do 2400, od pol 4. do pol 5. štev. 2401 do 2600, od pol 5. do pol 6. štev. 2601 do konca. Stranke dobe za vsako osebo pol litra kisa, kar stane 30 vinarjev.

Kis na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo kis v četrtek, dne 20. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 3. do 4. štev. 1 do 200, od 4. do 5. štev. 201 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po pol litra, kar stane 30 vinarjev.

Krompir za III. in IV. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami III. in IV. uradniške skupine prejmejo krompir v četrtek, dne 20. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 3. do 4. tretja uradniška skupina, od 4. do 5. četrta uradniška skupina. Stranke dobe za vsako osebo po 3 kg krompirja. Kilogram stane 50 vin.

Krušne komisije bodo uradovala v petek dne 21. junija od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in maščobo. Izkaznice za maščobo dobe le stranke in člani vojne zveze, ki stanujejo v občinah Vič, Moste in Zgornja Šiška.

Zasebni uradniki in uradnice v Ljubljani, ki so člani »Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju« se vabijo, da se zanesljivo zgledajo v društveni sobi »Pri Zlatorogu«, Gosposka ulica št. 3., in sicer: dne 20. junija oni, ki imajo člansko štev. od 1—100, dne 22. od čl. štev. 101—200, dne 23. od čl. št. 201—300, dne 24. od čl. štev. 301—400, dne 25. od čl. štev. 401—500, dne 26. od čl. štev. 501—600 in dne 27. od 601 dalje, vsak dan od 6. do 8. ure zvečer, le v nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne. Člani se prosijo, da se te razporedbe točno držijo.

Umetnost in književnost.

Zlasti leposlovna, pa tudi druga književnost trpi sedaj v vojni neizmerno. Zato smo veseli, posebno se pa vesele naše knjižnice in vsi, ki iščejo razvedrila v zabavnem čitivu ali v poučnih razpravah vsake nove knjige. Dopolnimo se nam bile te dni naslednje knjige in jih priporočamo:

Šopek samotarke. Napisala Manica Komarova. Knjižica obsega 22 poljudnih sestavkov na 176 straneh. Vezana stane 4 K 60 vin., broširana 3 K 20 vin.; po povzetju 73 vin. več. Kdor pošlje denar naprej, dobi knjigo poštneine prosto. Dobliva se v knjigarnah in v Zvezni tiskarni, Ljubljana, Stari trg št. 19.

O ljudskem zdravju. Napisal dr. Alojzij Zlatokar. Knjižica obsega 86 strani velike osmerke. Knjiga je poučna in ji pravi pisatelj sam »iz poglavja socialne medicine«, ter kaže v njej predočiti socialne grehe in nedostatke kot ovire ljudskemu zdravstvu. Knjižica se naroča v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 8. Stane izvod 3 K 60 vin., s poštneino vred 4 K.

Jetiki — bo! Ta knjižica (78 strani) je poljuden opis ljudske bolezni jetike, ki preti zlasti sedaj zaradi pomanjkanja hrane in naporov človeškemurodu. Jetika je kužna bolezen. Pisatelj dr. Anton Breceelj prikaže bolezen, navaja, kako se je varujemo in utrjujemo proti njej. Knjižica je kakor nalašč času primerna. Cena ji je 2 K. Dobliva se v Novi založbi, Ljubljana, Sodna ulica št. 8.

Razno.

* Gospodje, ne mečite sanim sebi peska v oči! V večernem listu dunajskega meščanskega lista »Zeit« dne 11. junija, čitamo naslednjo moralno pridigo: »Je-li pa znano širši javnosti in oblastem, da tvorijo zločinski in roparski romani skoro edino čtivo naše proletarske mladine? ... Brezvestni trgovci kar na debelo trgujejo s tem tiskanim duševnim strupom...« Jutranji list istega dnevnika pa prinaša naslednji dan, 12. junija naslednjo reklamo: »Kino: »Nevidne roke«, drama v štirih dejanjih; »Rotterdam-Amsterdam«, detektivska zgodba v štirih dejanjih; »Po dvajsetih letih«, kriminalni slučaj v treh dejanjih; »Dicksonova preteklost«, detektivska drama; »Muschi«, bolestna zgodba v štirih dejanjih.« Dalje, na isti strani: »Film in kino... Pa naj ne bodo deležni kinematografičnih predstav le odrasli! Tu se razodeva reforma sama od sebe, zakaj tovarne za filme se prizdevajo, da uresničijo umetniške pogoje na najbolj resen način...«

* V Uniji delajo neprestano nove ladje. Te dni so izpustili, kakor poročajo iz Washingtona, zopet 71 novih ladij v morje. Od teh jih je 39 iz jekla s skupno 228.750 tonami in 32 lesenih s 115.700 tonami.

* Lahka influenza (hripa) na Španiskem. Po sedaj iz Španske došli poročili ima tankaj vladajoča epidemija značaj lahke influence. Slučaji s smrtnim izidom so bili skrajno redki. Da se je epidemija tako razširila, je pripisovati nenavadno velikim izpremembam temperature.

izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan

Tisk: Tiskateljska tiskarna v Ljubljani

Srbenje
Garje
Lišaj
Krate

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL

domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno.

Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri

Paratol delavnice lekarnarja **Ulmer,**
BUDAPEŠTA VII—11., ROZSA UTCA 21.

Nadomestilo mila

za pranje perila, izborna peneče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoje t. j. 5 kg K 12, 1 zavoje z 10 kg 23. Preprodalec dobe popust pri naročbi celega zaboja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoje 32 kosov K 14. Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoje 32 kosov K 18. Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoje 24 velikih kosov K 18. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoje vsake vrste. Izvozno podjetje M. Jünker v Zagrebu 40, Petrinška ul. 3/III, tel. 23-27.

HIŠO v Ljubljani

eno- ali večnadstropno, porabno za pisarne in stanovanja, sposobno za prezidavo,

kupi

neki zavod. Cenjene ponudbe — posredovalci izključeni — se prosi ob natančni navedbi naslova, cene in morebitnih prodajnih pogojev na upravo »NAPREJA«.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju kot oficijalno subskripcijsko mesto sprejema prijave na

VIII. avstrijsko vojno posojilo

po originalnih pogojih:

I. davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo à 91½%. II. davka proste 5½% odpovedljive drž. zakladnice à 95½%.

Tiskovine za prijavo in pojasnila so strankam brezplačno na razpolago pri naših blagajnah.